

ECOLOGISCH WERKPROTOCOL

AANLEGGEN REGENWATERBUFFERS OIRSBEEK

Opdrachtgever: Waterschap Limburg
Projectnr: WSL047
Datum: 19 mei 2021

ECOLOGISCH WERKPROTOCOL

AANLEGGEN REGENWATERBUFFERS OIRSBEEK

Opdrachtgever: Waterschap Limburg
Projectnr: WSL047
Rapportnr: 20210519-WSL047-RAP-FF-EWP-1.0
Status: Definitief
Datum: 19 mei 2021

T 088 - 33 66 333
F 088 - 33 66 099
E info@kragten.nl

© 2021 Kragten
Niets uit dit rapport mag worden vereenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van Kragten. Het is tevens verboden informatie er kennis verwerkt in dit rapport ter beschikking te stellen aan derden of op andere wijze toe te passen dan waaraan in de overeenkomst toestemming wordt verleend.

kragten

Opsteller:
STK

Verificatie:
LSC

Validatie:
SR

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	5
2	PROJECTOMSCHRIJVING.....	7
2.1	Beschrijving plangebied.....	7
2.2	Voorgenomen plan.....	8
2.3	Beschermde soorten in het plangebied.....	8
2.4	Aan de slag.....	8
3	ECOLOGISCH WERKPROTOCOL.....	9
3.1	Gebruik ecologisch werkprotocol.....	9
3.2	Mitigerende maatregelen.....	9
3.2.1	Algemeen voorkomende broedvogels.....	9
3.2.2	Kerkuil en steenuil.....	9
3.2.3	Alpenwatersalamander.....	11
3.3	Richtlijnen voor werkzaamheden.....	12
3.3.1	Werkkalender.....	12
3.3.2	Afwijkingen van het ecologisch werkprotocol.....	13
3.3.3	Handelswijze bij aantreffen van beschermde soorten.....	13
4	BRONNENLIJST.....	15

BIJLAGEN

B1	NATUURBESCHERMING
B1.1	Wet natuurbescherming
B1.1.1	Bescherming planten- en diersoorten
B1.1.2	Bescherming natuurgebieden
B1.1.3	Bescherming houtopstanden
B1.2	Provinciale gebiedsbescherming
B2	PROVINCIALE VRIJSTELLING

TABELLEN

Tabel 1. Voorgenomen werkzaamheden per plangebied (bron: Waterschap Limburg).....	8
Tabel 2. Kwetsbare perioden van de aangetroffen soorten binnen het plangebied.....	12
Tabel 3. Werkkalender.....	12

AFBEELDINGEN

Afbeelding 1. Ligging plangebied 10 (rood omlijnd) weergegeven op een luchtfoto.....	5
Afbeelding 2. Ligging plangebied 20 (rood omlijnd) weergegeven op een luchtfoto.....	6
Afbeelding 3. Ligging plangebied 26 (rood omlijnd) weergegeven op een luchtfoto.....	6
Afbeelding 4. Overzicht ligging plangebied 10.....	7
Afbeelding 5. Overzicht ligging plangebied 20.....	7
Afbeelding 6. Overzicht ligging plangebied 26.....	7
Afbeelding 7. Locatie mogelijke broedbiotoop kerkuil en steenuil nabij.....	10
Afbeelding 8. Locatie mogelijke nestlocaties kerkuil en steenuil nabij.....	10

1 INLEIDING

Waterschap Limburg is voornemens om op een vijftal locaties regenwaterbuffers te realiseren om de wateroverlast in Oirsbeek te verminderen. Dit betreffen regenwaterbuffers die enkel bij hevige neerslag tijdelijk het water vasthouden om vervolgens gecontroleerd te laten wegstromen. In dit werkprotocol zijn een drietal regenwaterbuffer locaties opgenomen: 10, 20 en 26. De werkzaamheden bestaan voornamelijk uit grondverzet en bij plangebied 10 worden er enkele fruitbomen geveld.

Ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden is door Kragten een verkennend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd naar de soortgroepen flora, broedvogels met jaarrond beschermde nesten, algemene broedvogels, grondgebonden zoogdieren, reptielen, amfibieën, vleermuizen en beschermde ongewervelden (2021). Uit het verkennend flora- en faunaonderzoek is naar voren gekomen dat de werkzaamheden mogelijk een negatief effect kunnen hebben op het leefgebied van kerkuil, steenuil, algemene broedvogels en Alpenwatersalamander. Om negatieve effecten op deze beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen, is dit ecologische werkprotocol opgesteld. In dit ecologisch werkprotocol zijn maatregelen opgenomen die bij de uitvoering van de werkzaamheden in acht genomen dienen te worden. Overtreding van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) wordt op deze wijze voorkomen (zie nadere toelichting Wnb in bijlage 1). In afbeelding 1 t/m 3 is de ligging van de plangebieden weergegeven.

Het ecologisch werkprotocol geeft een beschrijving van alle acties en maatregelen die uitgevoerd moeten worden om te voorkomen dat verbodsbepalingen in de Wnb worden overtreden en hoe de zorgplicht moet worden nageleefd. De maatregelen die uit oogpunt van de zorgplicht genomen moeten worden, worden voorafgaand aan de werkzaamheden met de uitvoerders doorgesproken.

Bij nieuwvestiging van beschermde soorten, wordt het werkprotocol aangepast door de begeleidend ecooloog. Deze aanpassingen worden doorgesproken met de uitvoerder.

Afbeelding 1. Ligging plangebied 10 (rood omlijnd) weergegeven op een luchtfoto (bron: PDOK Viewer).

Afbeelding 2. Ligging plangebied 20 (rood omlijnd) weergegeven op een luchtfoto (bron: PDOK Viewer).

Afbeelding 3. Ligging plangebied 26 (rood omlijnd) weergegeven op een luchtfoto (bron: PDOK Viewer)

2 PROJECTOMSCHRIJVING

2.1 Beschrijving plangebied

De plangebieden liggen rondom het bebouwde gebied van Oirsbeek (provincie Limburg). Een overzicht van de plangebieden is opgenomen in afbeelding 4 t/m 6.

RESL 10

De regenwaterbuffer wordt gerealiseerd in een weiland, grenzend aan het kruispunt Beulenberg-Hagendoornweg, ten noordwesten van Oirsbeek. Het plangebied wordt in het noorden begrenst door de Hagendoornweg, in het noordwesten met een schuur en in het zuiden door agrarisch landbouwgrond in combinatie met een half open bomenrij. Ten noorden van het plangebied en de Hagendoornweg is een hoeve met boomgaard en weilanden aanwezig. Op het weiland binnen het plangebied zijn solitaire bomen en productiegrasland aanwezig.

RESL 20

De locatie van plangebied RESL 20 is gelegen ten oosten van de kern Oirsbeek. Het is gelegen ten zuidwesten van Ruitercentrum Daalderhof. Daalderhof grenst direct aan de oostzijde van het plangebied. In het westen grenst het plangebied aan een bosschage in combinatie met een rijbak voor paarden (zand). Het plangebied bestaat grotendeels uit een aangelegde betonnen regenwaterbuffer met algemene kruiden- en grasbegroeiing.

RESL 26

Het plangebied van RESL 26 is gelegen ten zuiden van Oirsbeek, ter hoogte van Amsterrade. Het plangebied grenst aan de zuidzijde aan de Allée. Het is gelegen in een boomgaard/weiland. In het noorden grenst het plangebied aan een vervallen boerderij.

Afbeelding 4. Overzicht ligging plangebied 10.

Afbeelding 5. Overzicht ligging plangebied 20.

Afbeelding 6. Overzicht ligging plangebied 26.

2.2 Voorgenomen plan

Waterschap Limburg is voornemens om op de bestaande graslanden in plangebieden 10 en 26 een regenwaterbuffer te realiseren. Binnen plangebied 20 wordt de bestaande regenwaterbuffer, in de vorm van een betonnen bak, aangepast. In tabel 1 zijn de werkzaamheden per plangebied weergegeven.

Tabel 1. Voorgenomen werkzaamheden per plangebied (bron: Waterschap Limburg).

Regenwaterbuffer locatie	Werkzaamheden
RESL 10	<ul style="list-style-type: none">- aanleg nieuwe regenwaterbuffer op perceel dat nu gebruikt wordt als weiland,- aanleg van een stroomgeul ten noorden van de boerderij (Hagendoornweg nr. 7),- weg aanpassing bij splitsing Hagendoornweg en Beukenberg.- enkele fruitbomen worden gekapt om ruimte te creëren voor regenwaterbuffer,- inzaaien grasland met kruidenrijke florasorten.
RESL 20	<ul style="list-style-type: none">- vergroting bestaande buffer sloot langs de paardenbak,- leegloopvoorziening aansluiten op riool.
RESL 26	<ul style="list-style-type: none">- aan randen van grasland wordt een dammetje aangelegd, enkele plekken worden deels afgegraven.

2.3 Beschermde soorten in het plangebied

Op basis van het uitgevoerde verkennende flora- en faunaonderzoek in 2021 door Kragten is geconstateerd dat de volgende beschermde soorten of soortgroepen aanwezig (kunnen) zijn in (de omgeving van) de plangebieden 10, 20 en 26:

- algemeen voorkomende broedvogels (10, 20 en 26),
- steenuil (10 en 26),
- kerkuil (10 en 26),
- Alpenwatersalamander (20).

2.4 Aan de slag

De uitvoerder kan aan het werk als vóór de aanvang van het werk alle benodigde documentatie als bewijsmateriaal in bezit zijn (eventueel digitaal). Het gaat dan om:

- Een exemplaar van dit ecologisch werkprotocol;
- Een exemplaar van het eerder uitgevoerde flora- en faunaonderzoek (bijlage);

3 ECOLOGISCH WERKPROTOCOL

Om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen dienen bij de geplande werkzaamheden in de aanlegfase maatregelen in acht te worden genomen. In dit hoofdstuk worden per soort(groep) de mitigerende maatregelen beschreven ter voorkoming van negatieve effecten op deze soorten.

3.1 Gebruik ecologisch werkprotocol

Alle beschreven mitigerende maatregelen dienen uitgevoerd te worden door of onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de betreffende soort(groep). De verdere specificatie van de maatregelen in het onderstaande ecologisch werkprotocol dienen, zodra de werkwijze en planning bekend zijn, door de aannemer verder uitgewerkt en toegespitst te worden op de werkzaamheden binnen het plangebied. In dit kader wordt geadviseerd om een ecoloog direct bij de uitvoering te betrekken.

3.2 Mitigerende maatregelen

3.2.1 Algemeen voorkomende broedvogels

Ten aanzien van broedvogels dienen de volgende maatregelen in acht te worden genomen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen:

- De werkzaamheden en met name de kap van bomen, dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare broedperiode (kwetsbare periode loopt globaal van half maart tot 15 juli), tussen eind juli en eind februari. Afhankelijk van de weersomstandigheden kan het broedseizoen van vogels echter eerder aanvagen of langer duren.
- Indien in de periode februari – september gewerkt wordt, dient bij de kap van bomen of overige werkzaamheden door een deskundige ecoloog op het gebied van vogels, de omgeving te worden gecontroleerd op aanwezige nesten. Indien er een nest wordt aangetroffen in een te kappen struik/boom dient naar een alternatieve werklocatie te worden gezocht. Het terrein rondom het nest wordt afgezet (omvang afzetting afhankelijk van aangetroffen soort) en ter plaatse vinden geen werkzaamheden plaats totdat de kuikens het nest hebben verlaten.
- Indien het niet mogelijk is om de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode uit te voeren, dienen de werkzaamheden gestart te worden buiten het broedseizoen en zonder lange onderbreking doorgezet te worden gedurende het broedseizoen om te voorkomen dat vogels binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden gaan nestelen.
- Bij werkzaamheden in het broedseizoen dient de vegetatie kort te worden gehouden (<5 cm). Daarnaast kan met bouwlint (door het plaatsen van stokken met linten), of door het laten plaatsvinden van geluidsverstoring de locatie ongeschikt worden gemaakt voor nestaanleg. Om gewenning te voorkomen, dienen de stokken en/of de geluidsbron elke twee dagen verplaatst te worden.
- Met het kappen van bomen treedt er binnen de plangebieden verlies op van broedbiotoop van diverse algemeen voorkomende soorten broedvogels. Met het aanplanten van nieuwe struiken en bomen na realisatie van de ingreep, wordt dit verlies op termijn opgeheven. Er blijft in de directe nabijheid voldoende broedbiotoop over voor deze soorten broedvogels.

3.2.2 Kerkuil en steenuil

Op 160 meter ten noordwesten van plangebied 10 is in een dode boom een nestkast van de steenuil aanwezig (afbeelding 7). De boerderij ten noorden van plangebied 10 (Hagedoornweg 7, 40 meter) vormt naar verwachting geschikt broedbiotoop/leefgebied voor de kerkuil. Binnen het plangebied wordt een regenwaterbuffer gerealiseerd door het bestaande grasland af te graven. Bij (graaf)werkzaamheden binnen een straal van 50 meter van de nestkast of boerderij kan verstoring optreden tijdens het voortplantingsseizoen van de steenuil en kerkuil (Wnb artikel 3.1 lid 4).

Op 50 meter ten noorden van plangebied 20, in een vervallen boerderij, is naar verwachting geschikt broedbiotoop aanwezig voor de kerkuil en steenuil (afbeelding 8). Bij (graaf)werkzaamheden binnen een straal van 50 meter van de boerderij kan verstoring optreden tijdens het voortplantingsseizoen van de steenuil en kerkuil (Wnb artikel 3.1 lid 4).

Het aanleggen van de regenwaterbuffers en/of de bijbehorende werkzaamheden hebben tot gevolg dat leefgebied van de kerkuil/steenuil wordt aangetast. Er wordt door de werkzaamheden geen broedbiotoop aangetast, enkel kleine oppervlakten foerageergebied. Het oorspronkelijke foerageergebied binnen plangebieden 10 en 26 zal terugkeren en naar verwachting verbeteren ten opzichte van de huidige situatie, door het inzaaien van de percelen met (inheemse) kruidenrijke florasoorten. Rondom beide plangebieden is meer als voldoende foerageergebied aanwezig, waardoor het tijdelijk verdwijnen van de foerageergebieden niet tot een langdurig negatief effect leidt op kerkuil en steenuil. (Graaf)werkzaamheden kunnen echter tot verstoring leiden op kerkuil en steenuil in de broedperiode.

Afbeelding 7. Locatie mogelijke broedbiotoop kerkuil en steenuil nabij plangebied 10 (rood omlijnd).

Afbeelding 8. Locatie mogelijke nestlocaties kerkuil en steenuil nabij

plangebied 26 (rood omlijnd).

Ten aanzien van de steenuil en kerkuil dienen de volgende maatregelen in acht te worden genomen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen:

- Werkzaamheden binnen een straal van 50 meter van de nestkast en/of boerderij (plangebied 26) met geschikt broedbiotoop voor de steenuil, dienen te worden uitgevoerd buiten de kwetsbare voortplantingsperiode (februari – juli), dit wil zeggen in de periode augustus – januari. Afhankelijk van de weersomstandigheden kan het broedseizoen echter eerder aanvangen of langer duren. In overleg met een ter zake kundig ecoloog dient derhalve afgestemd te worden of werkzaamheden binnen de invloedzone van het geschikte broedbiotoop gestart kunnen worden (zie tabel 2),
- Werkzaamheden binnen een straal van 50 meter van het mogelijke broedbiotoop van de kerkuil (boerderijen), dienen te worden uitgevoerd buiten de kwetsbare voortplantingsperiode (februari – eind augustus), dit wil zeggen in de periode september – januari. Afhankelijk van de weersomstandigheden en (zeer) muizenrijke jaren kan het broedseizoen langer duren door een vervolglegsel. In overleg met een ter zake kundig ecoloog dient derhalve afgestemd te worden of werkzaamheden binnen de invloedzone van het geschikte broedbiotoop gestart kunnen worden (zie tabel 2),
- Werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden tussen zonsopkomst en zonsondergang (overdag). Op deze manier is kunstmatige verlichting van het werkterein niet nodig en zijn negatieve effecten als gevolg van lichtverstoring uitgesloten.

3.2.3 Alpenwatersalamander

Het veranderen van de situatie van de huidige regenwaterbuffer in plangebied 20 heeft tot gevolg dat het geschikte voortplantingswater en het omliggende landbiotoop van deze soort mogelijk aangetast wordt. Bij de werkzaamheden ontstaat een risico op het doden van individuen (Wnb artikel 1.10 lid 1a).

Onder de Wet natuurbescherming is Alpenwatersalamander opgenomen op de lijst van nationaal beschermde dieren en plantensoorten (artikel 3.10). Voor werkzaamheden die betrekking hebben op bestendig beheer en onderhoud, kan voor Alpenwatersalamander inmiddels gewerkt worden met de goedgekeurde gedragscode Wet natuurbescherming voor Waterschappen (2019). Er kan daarom redelijkerwijs verwacht worden dat voor deze soort met een gedragscode gewerkt kan worden en nader soortgericht onderzoek niet nodig is. De desbetreffende werkzaamheden vallen onder “onderhoud waterkeringen, duikers/herprofilering oevers, kaden”.

Mitigerende maatregelen:

- Er wordt, indien beschikbaar, natuurvriendelijk materieel ingezet en/of sparende technieken toegepast.
- Schade aan bermen, slootkanten, houtsingels, bosjes en solitaire bomen, bijvoorbeeld door insporing wordt voorkomen.
- De rijsnelheid van machines wordt zo afgesteld dat dieren zo veel mogelijk kunnen wegvlugten. Bij voorkeur wordt stapvoets gereden. Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande infrastructuur van wegen, paden en sporen.
- Werkzaamheden vinden in beginsel plaats in de daglichtperiode, opdat verstoring van de omgeving door verlichting wordt voorkomen. Bij nachtelijke verlichting van een werklocatie wordt uitstraling naar de omgeving vanaf een uur na zonsondergang zo veel mogelijk voorkomen.
- Er wordt één kant op gewerkt, en indien aan de orde van de dichte zijde naar het open water of gebied gewerkt, zodat dieren kunnen wegvlugten.
- Plaatsen waar de Alpenwatersalamander voorkomt worden gemarkeerd en slechts indien noodzakelijk betreden, op dergelijk plaatsen wordt zo veel mogelijk met zorg voorkomen dat de bodem wordt beschadigd of platgereden.
- Op plaatsen waar de Alpenwatersalamander voorkomt wordt de werkomgeving van die dag dagelijks gecontroleerd op aanwezige dieren. Deze worden verplaatst naar een veilig heenkomen zonder de dieren te beschadigen. Wanneer het betreden van leefgebied (voortplantingshabitat) noodzakelijk is, gebeurt dit bij voorkeur niet in de voortplantingsperiode (globaal maart-augustus).

- Indien aanwezig binnen de invloedssfeer van de (graaf) werkzaamheden worden houtrillen, boomstronken en bladhopen in de winterperiode (oktober t/m maart) ontzien in verband met overwinterende Alpenwatersalamanders.

3.3 Richtlijnen voor werkzaamheden

Verschillende mitigerende maatregelen die in de voorgaande paragraaf zijn beschreven, hebben betrekking op de werkplanning. Deze zijn samengevoegd tot een werkkalender voor de werkzaamheden. Verder is aangegeven op welke wijze gehandeld moet worden bij afwijkingen van de werkplanning en/of werkwijze en wanneer beschermde soorten worden aangetroffen tijdens het werk.

3.3.1 Werkkalender

Het wel of niet optreden van negatieve effecten op beschermde soorten is veelal afhankelijk van het moment waarop de werkzaamheden plaatsvinden. In onderstaande tabel zijn de kwetsbare perioden van de aanwezige soorten nogmaals overzichtelijk weergegeven.

Tabel 2. Kwetsbare perioden van de aangetroffen soorten binnen het plangebied.

		Kwetsbare perioden											
Soort		jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Broedvogels algemeen		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Alpenwatersalamander		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kerkuil		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Steenuil		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Steenuil en kerkuil	Werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden tussen zonsopkomst en zonsondergang (overdag). Op deze manier is kunstmatige verlichting van het werkkerrein niet nodig en zijn negatieve effecten als gevolg van lichtverstoring uitgesloten. Indien niet voorkomen kan worden dat 's nachts gewerkt moet worden, kan ecologisch onderbouwd afgeweken worden van dit voorschrift. Verlichting kan bijvoorbeeld afgewend worden van gevoelige locaties en er kan eventueel gebruik gemaakt worden van diervriendelijke verlichting. Hoe met verlichting tijdens de werkzaamheden wordt omgegaan, dient dan nader te worden bepaald. Daarbij is begeleiding door een deskundig ecooloog noodzakelijk.												

■	Werkzaamheden toegestaan
■	Werkzaamheden alleen mogelijk onder de in paragraaf 3.2 beschreven voorwaarden
■	Werkzaamheden in principe niet mogelijk. Indien toch gewerkt moet worden in deze perioden, dient een ter zake kundig ecooloog geraadpleegd te worden

Op basis van de kwetsbare perioden van de (mogelijk) aanwezige diersoorten, is onderstaande werkkalender opgesteld voor de diverse werkzaamheden.

Tabel 3. Werkkalender.

Activiteit	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Kap- en rooiwerkzaamheden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aanvang machinale werkzaamheden (o.a. grondwerk)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kerkuil en steenuil	Werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden tussen zonsopkomst en zonsondergang (overdag). Op deze manier is kunstmatige verlichting van het werkkerrein niet nodig en zijn negatieve effecten als gevolg van lichtverstoring uitgesloten. Indien niet voorkomen kan worden dat 's nachts gewerkt moet worden, kan ecologisch onderbouwd afgeweken worden van dit voorschrift. Verlichting kan bijvoorbeeld afgewend worden van gevoelige locaties en er kan eventueel gebruik gemaakt worden van diervriendelijke verlichting. Hoe met verlichting tijdens de											

werkzaamheden wordt omgegaan, dient dan nader te worden bepaald. Daarbij is begeleiding door een deskundig ecooloog noodzakelijk.

	Geen restricties
	Werkzaamheden mogelijk onder gestelde voorwaarden onder de in paragraaf 3.2 beschreven voorwaarden
	Geen werkzaamheden mogelijk

3.3.2 Afwijkingen van het ecologisch werkprotocol

In acht neming van de beschreven mitigerende maatregelen en de werkkalender voorkomt zoveel mogelijk dat de verbodsbepalingen van de Wnb worden overtreden. Indien afwijking van de mitigerende maatregelen, anders dan reeds beschreven in dit protocol, noodzakelijk is, dient advies ingewonnen te worden van een deskundig ecooloog. Deze beoordeelt of de voorgestelde wijziging leidt tot negatieve effecten op beschermde planten- en/of diersoorten. Dit kan betekenen dat extra mitigerende of compenserende maatregelen getroffen moeten worden. Indien dit niet mogelijk blijkt en overtreding van de Wnb dreigt, kan de voorgenomen wijziging in de werkwijze of uitvoeringsplanning niet doorgaan. De werkwijze zal dan moeten worden herzien, of er dient een aanvullende ontheffing van de Wnb aangevraagd te worden.

3.3.3 Handelsewijze bij aantreffen van beschermde soorten

Ondanks alle voorzorgmaatregelen is het mogelijk dat er tijdens de uitvoering van de werkzaamheden niet eerder bemerkte beschermde planten of dieren worden aangetroffen. Indien een van de werknemers bewoonde nesten (eieren), holen of individuen van beschermde planten- of diersoorten op het werkkerrein aantreft, dan dient deze direct contact op te nemen met de projectleider van de werkzaamheden.

Aangetroffen beschermde dieren die vallen onder de vrijstelling van de provincie Limburg (bijlage 2), dienen te worden verplaatst of verjaagd, zodat sterfte of verwonding wordt voorkomen. Verblijfplaatsen worden in ieder geval tijdens de voortplantingsperiode van de betreffende soort ontzien.

Indien er beschermde planten of diersoorten worden aangetroffen die niet onder de vrijstelling van de provincie Limburg vallen, mogen de geplande werkzaamheden niet gestart worden voordat advies is ingewonnen van een ecooloog. Deze gaat na op welke wijze er verantwoord kan worden gehandeld. Mogelijk is voor de voortgang van de werkzaamheden een ontheffing van de Wnb noodzakelijk.

4 BRONNENLIJST

Kragten, 2021. Verkennend flora- en faunaonderzoek "bufferlocaties Oirsbeek". Rapportnummer 20210421-RAP-FnF-WSL047-1.0.

Unie van Waterschappen, 2019. Gedragscode Wet natuurbescherming voor waterschappen, Onderdeel Soortbescherming, Bestendig beheer en onderhoud.

BIJLAGEN

B1 NATUURBESCHERMING

Kort wordt in deze bijlage ingegaan op de bescherming van planten- en diersoorten en natuurgebieden krachtens de Wet natuurbescherming en de provinciale verordening/beleidsregels. Daarnaast wordt aangegeven of sprake is van provinciale gebiedsbescherming binnen of nabij het plangebied.

B1.1 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming is van kracht sinds 1 januari 2017 en regelt zowel de bescherming van planten- en diersoorten, als de bescherming van natuurgebieden en houtopstanden. Daarmee vervangt de Wet natuurbescherming de inmiddels vervallen Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Op grond van de Wet natuurbescherming zijn aan Gedeputeerde Staten van de provincies diverse bevoegdheden toegekend. De provincies zijn met ingang van de Wet natuurbescherming (in de meeste gevallen) bevoegd gezag voor ontheffingen, vergunningen en meldingen op grond van de wet. De provincies hebben hun bevoegdheden uitgewerkt in verordeningen of beleidsregels, die per provincie verschillen. In de provinciale regelingen komen de volgende thema's aan de orde: faunabeheer, jacht, schadebestrijding, vrijstelling soorten, gebiedsbescherming, houtopstanden en natuurbeleid. Voor zover relevant, is in de onderstaande paragrafen aandacht besteed aan de provinciale uitwerking van de Wet natuurbescherming.

B1.1.1 Bescherming planten- en diersoorten

Bescherming op grond van de Wet natuurbescherming

Hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van planten- en diersoorten. De wet maakt onderscheid tussen drie beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten en andere soorten.

Vogelrichtlijnsoorten

Voor Vogelrichtlijnsoorten zijn de relevante verbodsbepalingen, in het kader van een verkennend flora- en faunaonderzoek, opgenomen in artikel 3.1. Op grond van dit artikel is het verboden:

- Opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels te doden of te vangen.
- Opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Opzettelijk vogels te verstoren. Dit verbod is alleen van toepassing wanneer hierdoor een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding optreedt.

Een ontheffing van de verbodsbepalingen voor Vogelrichtlijnsoorten kan worden verleend door Gedeputeerde Staten. Provinciale Staten hebben in de wet de bevoegdheid gekregen voor het verlenen van vrijstellen, opgenomen in provinciale verordeningen. Ontheffingen of vrijstellingen worden alleen verleend, wanneer is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn en wanneer sprake is van (o.a.) een belang:

- In het kader van volksgezondheid of openbare veiligheid.
- In het kader van de veiligheid van het luchtverkeer.
- In het kader van bescherming van flora en fauna.

Daarbij wordt tevens getoetst of de staat van instandhouding van de soort niet verslechtert.

Nest- en rustplaatsen van vogels – jaarrond beschermde nesten

Voor een aantal vogelsoorten geldt dat het nest ook buiten het broedseizoen beschermd is (Dienst Regelingen, 2009). Daarbij zijn vijf categorieën vaste nesten te onderscheiden:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, daarbuiten in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld steenuil).

2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (bijvoorbeeld roek, gierzwaluw, huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die (vrijwel) elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (bijvoorbeeld ooievaar, kerkuil, slechtvalk).
4. Nesten van vogels die jaar in, jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd, ransuil).
5. Nesten van vogels die vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar tevoren hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (bijvoorbeeld oeverzwaluw, ekster en groene specht). Een omgevingscheck door een deskundige dient uit te wijzen of in de omgeving voldoende gelegenheid is om zelfstandig een nieuw nest te bouwen of te zoeken.

Welke soorten tot een van de vijf bovengenoemde categorieën behoren, is vastgelegd in een lijst met circa tachtig soorten.

Habitatrichtlijnsoorten

De relevante verbodsbepalingen, in het kader van een verkennend flora- en faunaonderzoek, voor Habitatrichtlijnsoorten zijn opgenomen in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Dit artikel stelt een verbod op het:

- Opzettelijk doden of vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV onderdeel a van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern of bijlage I van het verdrag van Bonn.
- Opzettelijk verstoren van dieren van genoemde soorten.
- Opstellen vernielen of rapen van eieren van dieren van genoemde soorten.
- Opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren van genoemde soorten.
- Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV onderdeel b van de Habitatrichtlijn, bijlage I van het Verdrag van Bern.

Ook voor de verbodsbepalingen voor Habitatrichtlijnsoorten kunnen Gedeputeerde Staten een ontheffing verlenen en kunnen Provinciale Staten bij verordening vrijstellingen verlenen. Ontheffingen of vrijstellingen worden alleen verleend, wanneer is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn en wanneer sprake is van (o.a.) een belang:

- In het kader van bescherming van flora en fauna of de instandhouding van natuurlijke habitats.
- In het kader van volksgezondheid, openbare veiligheid of andere redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Daarbij wordt tevens getoetst of er afbreuk gedaan wordt aan het streven om de populaties binnen het natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten

Tot slot is een aantal planten- en diersoorten in de Wet natuurbescherming aangewezen als nationaal beschermde soorten. Deze soorten zijn alleen beschermd op grond van de Nederlandse wet en zijn niet genoemd in Europese richtlijnen of verdragen. De relevante verbodsbepalingen, in het kader van een verkennend flora- en faunaonderzoek, voor de nationaal beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.10 van de wet. Het is verboden:

- Opzettelijk in het wild levende dieren van de nationaal beschermde soorten te doden of te vangen.
- Opzettelijk vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren van nationaal beschermde soorten te beschadigen of vernielen.
- Opzettelijk planten van de nationaal beschermde soorten te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen.

Wederom is Gedeputeerde Staten bevoegd ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen en kunnen Provinciale Staten bij verordening vrijstellingen verlenen. Hiervoor gelden dezelfde regels als voor Habitatrichtlijnsoorten, waarbij de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling aanvullend ook verband kan houden met (o.a.):

- Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van een gebied en het daaropvolgend gebruik van het gebied.
- Bestendig beheer of onderhoud in landbouw en bosbouw.
- Bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen of in het kader van natuurbeheer.
- Bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een gebied.
- Algemeen belang.

Daarbij wordt tevens getoetst of er afbreuk gedaan wordt aan het streven om de populaties binnen het natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Gedragscodes

De verboden die in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 zijn neergelegd, zijn niet van toepassing wanneer wordt gehandeld volgens een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen worden opgesteld voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Toepassing van een goedgekeurde gedragscode waarborgt dat zorgvuldig wordt gehandeld.

Provinciale verordeningen

Op grond van de Wet natuurbescherming hebben Provinciale Staten de bevoegdheid om in provinciale verordeningen algemene vrijstellingen te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in de wet. Van deze bevoegdheid hebben de verschillende provincies gebruik gemaakt. Dat betekent, dat de bescherming die soorten genieten, kan verschillen tussen provincies. De consequenties van de verordening van de provincie Noord-Brabant voor de bescherming van planten- en diersoorten zijn hieronder kort beschreven.

De provincie Noord-Brabant heeft de Verordening natuurbescherming vastgesteld. In hoofdstuk 3 van deze verordening zijn vrijstellingen opgenomen voor beschermde soorten.

Voor verschillende nationaal beschermde diersoorten verleent Provinciale Staten vrijstelling van het verbod op het vangen van dieren en het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen van dieren ten behoeve van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Deze vrijstellingen gelden alleen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

De verordening stelt daarnaast dat het opzettelijk verontrusten van overwinterende ganzen in door GS aangewezen ganzenrust- en foerageergebieden moet worden beschouwd als van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de ganzensoort.

B1.1.2 Bescherming natuurgebieden

Hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden). Deze gebieden vormen, samen met Natura 2000-gebieden in andere Europese landen, een samenhangend geheel van natuurgebieden voor behoud, ontwikkeling en herstel van de Europese biodiversiteit. In Nederland zijn ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. De ecologische doelen (instandhoudingsdoelstellingen) die in deze gebieden worden nagestreefd, zijn vastgelegd in de Aanwijzingsbesluiten.

In paragraaf 2.3 van de Wet natuurbescherming zijn regels opgenomen voor de beoordeling van effecten van plannen, projecten en andere handelingen op Natura 2000-gebieden.

Voor het realiseren van projecten of verrichten van andere handelingen – ongeacht of zij plaatsvinden binnen of buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied – is een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming nodig, wanneer zij de kwaliteit van de natuurlijke habitattypen of de habitattypen van soorten kunnen verslechteren of een verstoring effect kunnen hebben op soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen die voor het gebied zijn opgesteld zijn leidend bij de beoordeling van de effecten.

Gedeputeerde Staten van de provincie zijn bevoegd om een vergunning te verlenen voor projecten die kunnen leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Bij vergunningaanvraag dient de initiatiefnemer een zogenaamde "passende beoordeling" in te dienen. Vergunning wordt verleend, wanneer uit deze passende beoordeling blijkt dat de natuurlijke kenmerken van het gebied met zekerheid niet worden aangetast óf wanneer, indien wel sprake is van aantasting van de natuurlijke kenmerken, wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Er zijn geen alternatieve oplossingen.
- Er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.
- Er worden compenserende maatregelen getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Natura 2000-gebied bewaard blijft.

Voor het vaststellen van plannen die kunnen leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen geldt eveneens dat een passende beoordeling moet worden opgesteld. Vaststelling van het plan vindt pas plaats, wanneer is aangetoond dat geen aantasting plaatsvindt van de instandhoudingsdoelstellingen of wanneer wordt voldaan aan de hiervoor genoemde voorwaarden.

B1.1.3 Bescherming houtopstanden

Tot slot regelt hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming de bescherming van houtopstanden. Het hoofdstuk ziet alleen toe op houtopstanden van minimaal 10 are of rijbeplantingen van meer dan twintig bomen, gelegen buiten de door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Houtopstanden op erven en in tuinen, fruitbomen, windschermen om boomgaarden, kerstbomen en kweekgoed en populieren- en wilgenopstanden langs (water)wegen en landbouwgronden en ten behoeve van biomassaproductie (onder voorwaarden) vallen niet onder de werking van de Wet natuurbescherming.

Kap van (delen van) houtopstanden dient vooraf gemeld te worden bij Gedeputeerde Staten. De provincie stelt bij verordening eisen aan de manier waarop deze melding moet worden gedaan. De gevelde houtopstand moet binnen drie jaar na kap worden herplant op deze locatie. Ook aan de wijze van herplant kunnen provincies bij verordening eisen stellen. Tevens kunnen provincies vrijstelling verlenen van de herplantplicht.

Daarnaast stellen gemeenten veelal aanvullende regels op ten aanzien van de kap van bomen (kapvergunningplicht). Deze regels betreffen meestal alleen de kap van bomen binnen de bebouwde kom en/of de kap van waardevolle of monumentale bomen.

B1.2 Provinciale gebiedsbescherming

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS) dat globaal is aangewezen in het Structuurschema Groene Ruimte, is op provinciaal niveau uitgewerkt en exact begrensd. Binnen de provincie Noord-Brabant is deze begrenzing uitgewerkt in Verordening Ruimte 2014.

Het ruimtelijk beleid voor het Nationaal Natuurnetwerk (NNN) is erop gericht de wezenlijke kenmerken van de gebieden te ontwikkelen, herstellen en behouden. Derhalve is voor het NNN het 'nee, tenzij'-regime ingevoerd. Volgens dit regime dient allereerst vastgesteld te worden of de geplande ingreep significant negatieve effecten heeft op de in het NNN-gebied aanwezige wezenlijke kenmerken en waarden. Wanneer dit zo is, geldt in principe dat de ingreep geen doorgang kan vinden. Uitzondering geldt alleen voor ingrepen waarbij sprake is van groot openbaar belang en waarbij geen alternatieven voor de plannen beschikbaar zijn. In dat geval dient compensatie van de aangetaste waarden plaats te vinden (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit et al., 2007).

B2 PROVINCIALE VRIJSTELLING

Provinciale Staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Ten behoeve van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud heeft provincie Limburg een vrijstelling verleend voor de soorten zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Periode vrijstelling
Zoogdieren		
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Gehele jaar
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Gehele jaar
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Gehele jaar
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Gehele jaar
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Gehele jaar
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Maart-april en juli t/m november
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	Gehele jaar
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Gehele jaar
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	Gehele jaar
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Gehele jaar
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Gehele jaar
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Gehele jaar
Ondergrondse woelmuis	<i>Microtus subterraneus</i>	Gehele jaar
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Gehele jaar
Rosse woelmuis	<i>Myodes glareolus</i>	Gehele jaar
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	15 augustus t/m februari
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Gehele jaar
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Gehele jaar
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Gehele jaar
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Gehele jaar
Woelrat	<i>Arvicola amphibius</i>	Gehele jaar
Amfibieën		
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Gehele jaar
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Gehele jaar
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Gehele jaar
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Gehele jaar
Middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>	Gehele jaar
Reptielen		
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Juli, augustus en september
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	15 augustus t/m 15 oktober

